

Берідзе Тетяна Михайлівна
*доктор економічних наук,
професор кафедри електричної інженерії;*

Бугра Аліна Вікторівна
*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри вищої математики,
Криворізький національний університет*

Веселовська Олена Євгеніївна
*кандидат економічних наук,
консультант з продажу автомобілів,
ПРАТ "УКРАВТО ДНІПРО*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-439-2-2>

СКЛАДОВІ АРХІТЕКТОНІКИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Фінансовий потенціал є потужним елементом стратегічного та оперативного впливу на всі сфери функціонування підприємства. Основний фактором, що визначає конкурентоспроможність. Здатність формувати та нарощувати фінансовий потенціал визначає, у свою чергу, здатність підприємства забезпечувати високий рівень ефективності діяльності та інвестиційної привабливості.

Дослідженням формування та ефективного використання фінансового потенціалу підприємства присвячені праці таких вчених, як Н.Ю. Брюховецька [1], І.П. Булеєв та Л.В. Іваненко, Громова [2], А.В. Дараган та А.Ю. Геворкян [3], Г.П. Куліш та В.В. Чепка [4], Г.В. Ситник і Н.Г. Хмелівська [5] та ін.

Концепція стратегічного розвитку фінансового потенціалу підприємства дозволяє перейти на якісно новий рівень управління загалом та окремо фінансовою складовою. Саме у технологіях стратегічного управління розвитком фінансового потенціалу найбільшою мірою проявляється здатність до «нейтралізації» негативних зовнішніх дій. Особливості кожної галузі, втім, як і окремих підприємств, безпосередньо впливають на формування і

функціонування системи управління стратегічним розвитком фінансового потенціалу. Вибір конкретних методів, моделей і інструментів стратегічного розвитку фінансового потенціалу обумовлюється головним чином економічною масою, структурою і гнучкістю господарюючих суб'єктів.

Проте більшість українських підприємств до сьогоденішнього часу не достатньо використовують моделі, методи і інструменти управління стратегічним розвитком фінансового потенціалу. Це пояснюється тим, що, по-перше, в існуючому різноманітті шкіл відсутній єдиний підхід до вирішення питань, пов'язаних з формуванням системи управління стратегічним розвитком фінансового потенціалу промисловим підприємством. По друге, концепції управління стратегічним розвитком фінансового потенціалу знаходяться в постійному розвитку, що пояснюється необхідністю застосування творчого підходу при ухваленні нових, оригінальних стратегічних рішень, які дозволяють підприємствам забезпечити успішне функціонування в довгостроковому періоді і переваги перед конкурентами. По третє, в процесі використання технологій управління стратегічним розвитком фінансового потенціалу необхідно враховувати галузеві, регіональні і організаційні особливості.

У зв'язку з цим проблема формування системи стратегічного розвитку фінансового потенціалу підприємств актуальна не лише з точки зору рішення теоретичних і методологічних завдань, але також має практичну значущість, як для економіки в цілому, так і для промислових підприємств зокрема.

Роль аналізу архітектоніки стратегічного розвитку фінансового потенціалу підприємств полягає в тому, щоб дозволити всім зацікавленим і уповноваженим особам, залученим у реалізацію стратегії, ефективно регулювати основні параметри виробничої діяльності, коректувати проекти, що не задовольняють цілям підвищення ефективності промислового підприємства, і бути постійно в курсі всіх змін, що впливають на його економічний стан, як поза так і усередині підприємства.

Процес управління поточною діяльністю й стратегічними змінами на промислових підприємствах заснований не тільки на знаннях і

вміннях керівників, але й на різній інформації, використовуваної ними для прийняття рішень. У цьому зв'язку, своєчасність і вірогідність управлінської інформації стають одними із ключових факторів, що забезпечують можливість підвищення ефективності, диверсифікованість і інші конкурентні переваги.

Оскільки основою прийняття рішень є минулий, сучасний і майбутній економічний стан підприємства, то основними складовими частинами архітекtonіки стратегічного розвитку фінансового потенціалу підприємств повинні бути, на нашу думку, системостворюючи економічного стану підприємства.

Таким чином, ситуація, що склалася в науковому середовищі, визначила необхідність розробки концепції архітекtonіки стратегічного розвитку фінансового потенціалу підприємств, як багаторівневої системи промислового підприємства.

Актуальність і практична необхідність науково-методичних досліджень в напрямку щодо складових та класифікації архітекtonіки стратегічного розвитку фінансового потенціалу підприємств на українських підприємствах визначається наступними складовими: потреба в освоєнні методів внутрішньовиробничого обліку і контролю, економічного аналізу, фінансового потенціалу адекватних ринковій економіці; конкуренція, яка посилюється, вимагає все більш швидкої адаптації до ринкового оточення, яке постійно змінюється; ускладнення організаційної структури (злиття окремих підприємств у групи), що вимагає координації взаємозв'язків між новостворюваними, та вже існуючими підсистемами управління; сучасна орієнтація на синтез, інтеграцію різних наукових областей і сфер людської діяльності.

Досліджуючи системність понять «архітекtonіки фінансового потенціалу підприємств», зазначаємо, що система будь-якої природи взагалі та фінансової окремо заходиться під впливом внутрішніх й зовнішніх впливів. Тому і аналіз архітекtonіки такої системи доцільно розглядати під кутом означених складових. Природно, що зовнішніми збуреннями вважаються зміни зовнішнього середовища. Для підприємств – це глобальне фінансове середовище, що стирає межі національних ринків капіталу, інвестицій, фінансових потоків, загострює питання валютного регулювання та контролю, змінює

господарські функції держави. Великі системи це ієрархічні системи. Тому трансформація національних фінансових систем та їх адаптація до змін глобального фінансового середовища складає зовнішній вплив на фінансовий потенціал підприємства, як нижчого по ієрархії. На думку вчених, компонування нової фінансової архітектури повинно здійснюватися за такими основними напрямками [6–7]: формування ефективного механізму координації економічної політики на міжнародному рівні; реформування наявної системи фінансового регулювання і контролю з метою запобігання екстремальних ситуацій; проведення реформи світової резервної системи з ціллю зниження ролі долара США як ключової валюти та формування системи з кількох валют; підвищення ефективності механізмів надання ліквідності й компенсаційного фінансування, зокрема, на основі ефективного об'єднання валютних резервів як на міждержавному, так і на регіональному рівнях.

Таким чином, доцільно розглядати фінансову архітектоніку як просторово-часову композицію взаємозалежних та взаємопов'язаних елементів фінансового середовища, що характеризується здатністю змінюватися під впливом внутрішніх та зовнішніх умов з метою подолання протиріч фінансової глобалізації.

Парадигма архітектоніки стратегічного розвитку фінансового потенціалу підприємств, на думку П.А. Стецюка, базується на таких теоретичних передумовах [8]: управління фінансовими ресурсами як центральна ланка фінансової архітектоніки являє собою систему, що включає принципи, методи, прийоми та інструменти, призначені для організації руху цього виду економічних ресурсів відповідно до дії об'єктивних економічних законів, вимог законодавчо-нормативних актів та економічних інтересів власників підприємств; виступаючи самостійною системою, вона одночасно є складовою частиною системи загального та фінансового менеджменту підприємства; управління фінансовими ресурсами підпорядковане реалізації загальної стратегії підприємства, а також його локальним політикам і стратегіям, у тому числі стратегії забезпечення прибутковості. Його цільовою функцією є забезпечення нормального господарського функціонування та перспективного економічного розвитку; формування фінансової архітектоніки підприємства має

свою внутрішню логіку, яка зумовлює зміст і послідовність здійснення певних процедур та етапів; індикатором якості формування фінансової архітекτονіки підприємства виступає рівень забезпечення фінансовими ресурсами підприємства, адекватний його фінансовому потенціалу, необхідний і достатній за обсягами та часом надходження для задоволення виробничо-інвестиційних потреб.

Практично, фінансовий потенціал конкретного підприємства діє в межах архітекτονіки як загального фінансового простору.

Визначаючи поєднання фінансового потенціалу підприємств й архітектоніка стратегічного розвитку підприємств пропонуємо наступне визначення: архітектоніка стратегічного розвитку фінансового потенціалу підприємств – це складна система, що функціонує в умовах невизначеності й імовірнісної природи параметрів економічного середовища і здатна продукувати отримання синергетичного ефекту як значного нарощення фінансового потенціалу підприємства, так і низки позитивних соціальних екстерналій.

Список використаної літератури:

1. Брюховецька Н.Ю., Булеєв І.П., Іваненко Л.В. Модель управління фінансовим потенціалом підприємства: функціональний підхід. *Бізнес Інформ*. 2019. № 8. С. 129–135.
2. Громова А.Є. Фінансовий потенціал, як основа формування прибутку підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2017. Вип. 5. С. 75–78
3. Дараган А.В., Геворкян А.Ю. Формування складників фінансового потенціалу підприємства. *Економічний простір*. 2021. № 167. С. 55–58
4. Куліш Г.П., Чепка В.В. Фінансовий потенціал підприємства та його роль в умовах нестабільності економіки. *Статистика України*. 2017. № 1. С. 29–35.
5. Ситник Г.В., Хмельовська Н.Г. Методичні підходи до оцінки фінансового потенціалу підприємства. *Вісник ЛТНУ*. 2011. Вип. 4. С. 174–179
6. Науменкова С. Проблеми підтримки фінансового сектору в умовах світової кризи. *Вісник Національного банку України*. 2009. № 6. С. 12–18.

7. Луцишин З. Сучасна світова фінансова архітектоніка: тенденції та суперечності розвитку в умовах глобалізації. URL: <http://soskin.info/ea/2005/5-6/20050506.html>

8. Стецюк П.А. Концептуальні основи формування системи управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. № 1 (24). 2008. С. 11–19.